

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Velkommen til 7. samling!

17. og 18. mars 2014

Aljana Tkachenko
elena.tkachenko@hioa.no

Benedikte Homme Fevolden
benedikte-homme.fevolden@hioa.no

Fornavn Etternavn 20.03.2014

Hvordan har det gått siden sist?

- Barnehagesamlinger er gjennomført
 - Hva har dere lært på barnehagesamlingene?
- Bruk av bloggen:
 - Skrive tittelen og forfatteren på boken du har presentert
 - Skrive kommentarer på bloggen til oppsummeringene fra samlinger?
- Nå er det nest siste samling
- Kursavslutning 8. april
 - 15.30 – 17.30
 - Inviter gjerne familien og kollegaene
 - Kulturinnslag til avslutningen?
- Kursbevis: Najma, Fatou, Nesibe, Kabir må fylle ut skjemaet
- Hjemmelekser:
 - Lever til oss skriftlige oppgaver
 - Evt. oppgaver som du har gjort og vil få rettet
- Hvilke oppgaver likte dere å jobbe med?

På denne samlingen skal vi jobbe med:

- ordstilling i hovedsetninger og leddsetninger
- bruk av ulike fortidsformer i norsk, inkludert pluskvamperfektum
- å lese tekster om barnehagehverdagen
 - kap. 21, 23, 24 i Tekstbok 1 og Barns medvirkning, s.15 i Tekstbok 2
- å diskutere utvalgte temaer fra tekstbøkene
- å lese faglige tekster fra Rammeplanen og om barns medvirkning
- å fortelle om en lesestund med bruk av konkrete
- å snakke om aktiviteter med barn og om opplevelser
- ordforrådet knyttet til naturen (navn på dyr, fugler, blomster)
- å beskrive barns tegninger
- å bruke bilder for å dokumentere arbeid med barn
- å bruke enkle presentasjonsverktøy
- å bruke datamaskin for språklæring, for å finne informasjon på Internett og skrive korte tekster

Planen for i dag

Time	Tema/aktivitet	Lærere
9 – 10.15	Siden sist, plan for dagen, om barnehagesamlingene Avslutningsunderholdning? (tankekart?) Gjennomgang av oppgave 1A og B – arbeid med konkrete	Aljåna Benedikte
10.30 – 12	Arbeid på datalab med barns tegninger, bildebehandling og presentasjonsverktøy	Aljåna Benedikte
LUNSJ 12.00 – 12.30		
12.30 – 13.30	Arbeid på datalab med praktiske oppgaver	Benedikte Aljåna
13.45 – 14.15	Bokpresentasjoner	Aljåna Benedikte
14.30 – 15.00	Sangstund Oppsummering og bloggskrivning	Benedikte Aljåna

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Gjennomgang av oppgavene 1A og B

1A Lage *konkreter* sammen med barna og bruke dem i en lesestund

- Hvilken bok valgte dere å lage *konkreter* til? Hvorfor valgte du denne boken? Hva handler boken om?
- Hvilken barnegruppe jobbet du med?
- Hvilke *konkreter* laget du sammen med barna?
- Hvordan brukte du *konkretene* i en lesestund med barna?
- Hvordan gikk det? Hva fungerte bra? Hvordan ble barna engasjert? Hva kunne du gjøre bedre neste gang?

1B Fortelle om bokformidling med *konkreter* til kollegaene

- Hvem fortalte du om lesestunden med *konkreter* til?
- Hvilken tilbakemelding fikk du på det?

Snakk med hverandre i par (ca. 10 minutter) og skriv en kort tekst om hverandres arbeid (ca. 20 minutter)

- Pass på bruk av fortidsformer og ordstilling i hovedsetninger og leddsetninger

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Noen formuleringer til hjelp

- xxx (navn på studenten) jobbet med boken «.....».
- De valgte denne boken fordi.....
- Boken handler om.....
- Sammen med barna bestemte de for å lage *konkreter* av (hva slags materiale).
- De laget..... (hvilke *konkreter*)
- Da xxxx (navn på studenten) hadde lesestunden sammen med barna,
- Lesestunden fungerte bra fordi.....
- Det som kunne være bedre er.....
- Xxx (navn på studenten) var ikke helt fornøyd med..... fordi.....
- I etterkant fortalte xxxx (navn på studenten) om lesestunden med *konkreter* til.....
- Jeg har ikke fortalt om lesestunden med *konkreter* til kollegaene fordi.....

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Lamia jobber med konkreter

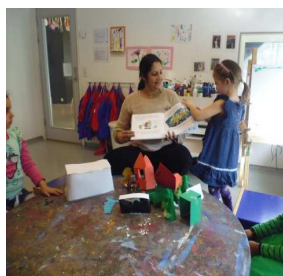

Lamia og Najma har oppgaver knyttet til et norskkurs de tar på Høyskolen. De skal denne uken lage konkreter til en valgfri bok sammen med barna. I dag hadde Lamia samling der hun snakket videre om boka «Kaikun på tur». Vi valgte alle å hjelpe til å lage konkreter på atelieret. (planer om bruk av smartboarden blir litt forskøvet). Barna var ivrige og laget Kaikun, sjiraffen, katten, sjøløven, fisken, smultringene og fiskebollen. De brukte ulikt og valgfritt materiale fra Atelier Munch. Flere av barna kjenner fortellingen fra før fordi de har lånt med boka hjem tidligere og fordi Lamia har lest høyt fra den..

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Najma jobber med konkreter

Vi hadde først en samsamling med hele skolestartergruppen. Deretter gikk Åshild ut med halve gruppen, mens resten ble med Najma på Atelieret der hun fortalte og brukte konkreter fra boken « Da lille Larsens hus blåste bort». Flere av barna hadde selv vært med på å lage konkretene tidligere i uken

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Arbeid på datalab om barns tegninger

1. Ta bilde av barns tegning med et digitalt kamera
2. Overføre bildet til datamaskin, lagre det et sted der du kan finne det igjen
 - På minnepinne
 - På skrivebordet
3. Bruke bildet i ulike programmer
 - Sette inn bildet i word
 - Sette inn bildet i Power Point
4. Presentere bildet
 - Fortelle muntlig, gjøre opptak, sette det inn i Power Point
 - Skrive en kort tekst til bildet i Power Point
5. Lagre arbeidet og sende det på e-post til læreren

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

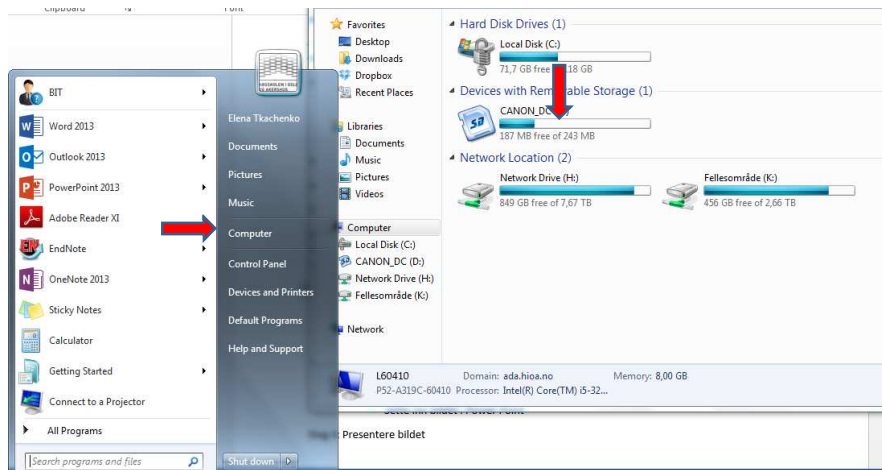
Mens du venter på kamera

1. Finn bloggen vår
2. Najma, Fatou, Nesibe, Kabir:
 - Finn informasjon om kursbeviset – fyll ut skjemaet
3. Skriv tittelen og forfatter/illustratør på boken du presenterte på forrige samling (skal presentere i dag)
 - Under «Oppsummering fra 25. februar»
4. Skriv en kommentar på bloggen til oppsummeringene fra barnehagesamlingen du har vært på

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Steg 2.1: overføre bilder fra kamera til datamaskin

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Steg 2.2: overføre bilder fra kamera til datamaskin

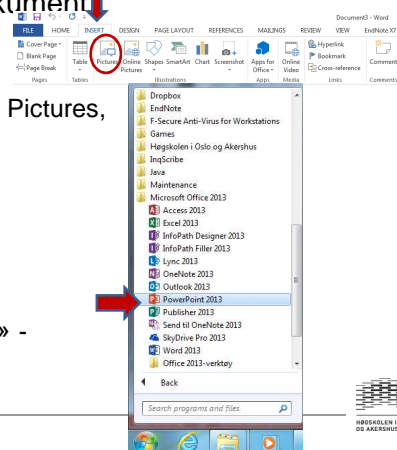
– Finn bildet, kopier det, og sett inn et annet sted.

Husk å bruke høyreknapen på musen for å få meny med «kopier» og «sett inn».

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Steg 3: Bruke bildet i ulike program

- Klikk 2 ganger på bildet der du har lagret det
 - Bildet åpnes i bildebehandlingsprogram
- Du kan sette bildet i et vanlig tekstdokument
 - Finn Microsoft Office – Word 2010 i hovedmenyen
 - Åpne et nytt dokument, velge «Insert» - Pictures, så kan du velge bildet ditt
- Du kan sette bildet i andre presentasjonsverktøy
 - Finn Microsoft Office – Power Point
 - Åpne en ny presentasjon, velge «Insert» - Pictures, så kan du velge bildet ditt

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Steg 4: Presentere bildet

- Du kan endre størrelsen på bildet
- Du kan legge til rammer
- Du kan skjære bildet (Crop)
- Du kan legge til tekst og/eller lyd til bildet

The screenshot shows the Microsoft PowerPoint 2010 interface. The 'Picture Tools' ribbon is active, and several options are highlighted with red arrows: 'Picture Styles', 'Picture Border', 'Picture Effects', 'Crop', 'Size', 'Record Sound', 'Text Box & Footer', 'WordArt', and 'Date & Time'. A 'Record Sound' dialog box is also visible, showing options for recording audio.

Steg 5: Husk å lagre arbeidet ditt!

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Arbeid med å hente informasjon og lage tekster på data: Informasjonsbrev om utflukter i barnehagen

- Velg mellom de to oppgavene på ark:
 - Oppgave I: Turdag til Rustadsaga
 - Oppgave II: Teaterforestilling på Trikkestallen

Den lille muldvarpen
som ville vite hvem som hadde
bæsjet på hodet hans

- Når du er ferdig med å skrive teksten,
kan du publisere den på bloggen under
4.Oppgaver/Informasjonsbrev til foreldrene

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

BRUGSØLEN I OSLO
OG ÅKERHUS

En tungekrøller: Grønnsaksspisersangen (Thorbjørn Egner (1912-1990))

Tekst på eget ark

http://www.youtube.com/watch?v=Eu4yW7tXmU0&list=P_L993EB8298B8E037E

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

BRUGSØLEN I OSLO
OG ÅKERHUS

Planen for tirsdagen

Time	Tema/aktivitet	Lærer
9 – 10.30	Arbeid med grammatikkoppgaver Repetisjon av fortidsformer, bruk av pluskvamperfektum Lærerne går rundt og retter oppgavene	Benedikte Aljåna
10.45 – 11.15	Arbeid med tekster i lærebøkene	Aljåna Benedikte
11.30-12	Lese fagtekster og øve i faglig diskusjon: Barns medvirkning	Aljåna Benedikte
LUNSI 12 – 12.30		
12.30 – 13.15	Vanskelige ord fra Rammeplanen	Benedikte Aljåna
13.30 – 14.15	Grammatikk: betingelsessetninger	Aljåna Benedikte
14.30 - 15	Oppsummering og oppgaver mellom samlingene Sangstund? Bloggskrivning	Aljåna Benedikte

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Bokpresentasjoner

- Hvilken bok har du valgt?
 - Hva er tittelen på boka?
 - Hvem har skrevet boka?
 - Hvem har illustrert boka?
- Hva handler boken om?
- Har du lest boken for barna?
- *Hvilke spørsmål kunne du stille barna som ikke er kontrollspørsmål?*

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Hjemmelekser

Oppgave 1: Skriv inn verbene i riktig form

Nordlysopplevelser på vintertur med klassen

For noen år siden **dro** jeg på en vintertur med klassen min. Vi **gikk** mange kilometer i fjellet. Vi skulle sove i snøhule. Jeg **hadde aldri sovet** i en snøhule før og **visste** ikke hvor lang tid det **tok/tar** å lage en snøhule. Vi **begynte** klokken fem om ettermiddagen og **holdt på** helt til klokken ti. Da **var** snøhulen ferdig. Vi **tok** soveposene våre ut fra ryggsekkene og **la oss**. Da **ba(d)** læreren vår om å kle på oss igjen og komme ut. Da **så** vi det mest fantastiske nordlyset! Hele himmelen **var** fylt av et grønt lys. Lyset **beveget seg** raskt. Det **var /så ut** som om lyset **danset** på himmelen. Det **var** helt stille, ikke en eneste lyd. Lyset **beveget seg** frem og tilbake. Vi **begynte** å danse – **ikke bare fordi** nordlyset **var** så magisk, **men også** for å holde varmen. Vi **frø(y)s** litt fordi det **var** over tjue minusgrader ute. Det **var** en enorm **opplevelse!**

Lars Ivar Henriksen

Å oppleve (opplever – opplevde – har opplevd) – en opplevelse

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Oppgave 4

Fyll inn verbene i riktig form, pass også på ordstilling

Da **jeg bodde** i Australia, **arbeidet jeg** som drosjesjåfør i en av landets største byer. **Jeg - hadde** alltid mye å gjøre der. Hver dag **hjalp jeg** folk fra sted til sted med tunge kofferter og vesker. **Jeg hadde** mange venner i det landet, derfor **følte jeg meg** aldri ensom og forlatt. Men **jeg led/lider** av **søvnløshet**. I mange år av mitt liv **hadde jeg/har jeg hatt** (*har fortsatt, i nåtiden*) problemer med søvnen, derfor **kjørte jeg** helst om natten. På den måten **tjente jeg** bra uten at å ofre noe. Du lurer kanskje på hvor lenge **jeg bodde** i Australia. **Jeg kom**... dit i 1970, og var der til i fjor. Og nå **er jeg** altså tilbake i Norge. **Jeg kom** hit for et år siden, og i hele denne tiden **har jeg arbeidet** som servitør. Men nå er det slutt. Nå **har jeg sagt opp** Det **gjorde jeg** forresten i går. I hele dag **har jeg ventet** på telefon fra en venn av meg. **Jeg har tenkt** å ta meg en lang ferietur sammen med ham. Men akkurat nå **har jeg** ikke **råd til** det.

Å ha god råd – å ha dårlig råd

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Da

- Da jeg bodde i Australia, giftet jeg meg.
(leddsetning)
- Jeg giftet meg i 1998. Da bodde jeg i Australia.
(hovedsetning)

- Da – brukes i fortid
hovedsetning
leddsetning

Når jeg reiser til Australia, besøker jeg vennene mine.

- Når – brukes i presens/futurum.

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Direkte og indirekte spørsmål

- Hvor lenge bodde du i Australia?
- Jeg lurer på (hvor lenge du bodde i Australia).
- Å si opp (= å slutte/avslutte f.eks. i en jobb): Jeg har sagt opp jobben.
- Å si det (= å si noe): *Jeg skal flytte til utlandet.* Jeg har sagt det til foreldrene mine.

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Pluskvamperfektum/ («preteritum perfektum») (hadde vært, hadde sett, hadde gått)

Perfektum bruker vi når vi ser på fortiden fra et nåtidsperspektiv:

- Jeg **har tatt** eksamen i norsk, og nå leser jeg en del norske aviser.
- De **har gått** tur til Rustadsaga i dag, og nå skriver de rapport fra turen sammen med barna.

Pluskvamperfektum bruker vi når vi ser på fortiden *fra fortiden* («førfortid»):

- Etter at jeg **hadde tatt** eksamen i norsk, **begynte** jeg å lese norske aviser.
- Etter at de **hadde gått** tur til Rustadsaga, **skrev** de rapport fra turen sammen med barna.

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Oppgave:

Sett inn pluskvamperfektum av verbene i parentes:

(lese) Etter at jeg **hadde lest** _____ avisen, **sovnet** jeg.
(å sovne – sovner – sovnet – har sovnet)
(REM-søvn)
(å gå i søvne)

(spise) Etter at vi **hadde spist** _____, **tok** vi en tur.

(se) De **ville** ikke gå på kino, for de **hadde sett** _____ filmen før.
(se) De **vil** ikke gå på kino, for de **har sett** filmen før.

(gjøre) Hun **sa** at hun ikke **hadde gjort** _____ hjemmeleksa.
(gjøre) Hun **sier** at hun ikke **har gjort** hjemmeleksa.

(skrive) Han **sa** at han **hadde skrevet** _____ en lang roman.
(skrive) Han **sier** at han **har skrevet** en lang roman.
(å skrive – skriver – skrev - har skrevet)

(bo) Jeg **visste** ikke at du **hadde bodd** _____ i Brasil.
(bo) Jeg **vet** ikke at du **har bodd** i Brasil, for du **har ikke fortalt** meg det ennå.

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Pluskvamperfektum/ («preteritum perfektum») (hadde vært, hadde sett, hadde gått)

På samme måte blir det når man gjengir direkte tale om fortid, i fortid:

- Direkte tale: Hun sa på lørdag: «Jeg var der i går, på fredag.»
- Indirekte tale: Hun sa på lørdag at hun hadde vært der dagen før, på fredag.

- Direkte tale: Hun sa: «Jeg var der i går.»
- Indirekte tale: Hun sa at hun hadde vært der dagen før.

- Direkte tale: De sa: «Vi har ikke sett dem i dag.»
- Indirekte tale: De sa at de ikke hadde sett dem den dagen.

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Oppgave:

Knytt sammen setningene slik som i eksempelet, med komma etter leddsetningen.

De var på skolen. De gikk på kafé.
 Da de hadde vært på skolen, gikk de på kafé.

Jeg ventet i en time. Jeg gikk.
 Etter at jeg hadde ventet i en time, gikk jeg.
 Jeg gikk etter at jeg hadde ventet i en time.

Han mistet jobben. Han ble deprimeret.
 Da han hadde mistet jobben, ble han deprimeret.

De flyttet. De trivdes bedre.
 Etter at de hadde flyttet, trivdes de bedre.
 (å trives – trives – trivdes – har trivdes)

Hun forklarte det en gang til. Vi skjønnte det bedre.
 Etter at hun hadde forklart det en gang til, skjønnte vi det bedre .

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Pluskvamperfektum/ («preteritum perfektum») (hadde vært, hadde sett, hadde gått)

Pluskvamperfektum kan også brukes om irreelle tilfeller, i betingelsessetninger:

- Hvis jeg hadde fått tusen kroner, ville jeg (ha) badet i mars.
- Selv om du hadde gitt meg tusen kroner, ville jeg ikke (ha) gjort det!

Og i høflig tale:

- Hadde det vært mulig å
- (Var det mulig å)
- (Er det mulig å ...)

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Oppgave med uregelmessige verb - 1

vi – dra	I forrige uke	til hytta vår på fjellet.
vi – be	med oss noen venner også.
vi – finne	veldig mye bær, mye mer enn
vi – forlate, bære	tidligere. Før	hytta,
vi – bryte	ved for vinteren. Først	av noen tørre grener
binde	på trærne og	dem sammen,
vi – bære	så	dem inn i hytta.
Kari og jeg – ha	også lyst til å gå en
vi – dra	tur i skogen før	hjem.
vi – gå	Etter at	rundt en stund,
drikke	satte vi oss ned og	en kopp kaffe.
vi – gå	Så	videre,
Kari – falle	men plutselig	og
vi – tro	at hun helt sikkert
brekke	benet.
jeg – løpe	Straks	opp til de andre
be	for	om hjelp.
de – forsvinne	Men	
jeg – gjøre	Hva	? Jeg kunne ikke
bære	klare	henne alene.
jeg – få se	Plutselig	to bærplukkere på den andre siden av
jeg – skrike	vannet. Helt fortvilet	at
de – komme	og hjelpe oss med en
de – sette	gang.	fra seg
komme	spannene sine og	løpende.
vi – legge	Vi	Kari på noen grener.
vi – binde	som	sammen
bære	og	henne inn i hytta.

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Oppgave med uregelmessige verb - 2

de andre – komme	Etter en stund	og med
vi – få	deres hjelp	Kari på sykehuset.
de – gi	Etter at	henne en sprøyte,
hun – ligge	helt stille i to timer.
hun – sette	Men så	seg opp i senga og
begynne	å gråte.
vi – hjelpe	henne så godt vi kunne, og
alt – være	etter en stund	bra igjen.
det – vise seg	at
hun – ikke brette	benet.
hun – gå	Derfor	selv ut i bilen.
hun – være	så glad for at
hun – slippe	å være igjen på
de andre – dra	sykehuset da	hjem igjen.
hun – komme	Da	hjem,
hun – sette seg	ned og
skrive	om det
hun – oppleve	og
hun – skrive, skrive	om
hende	det som	men etter en stund
hun – rive	arket i stykker, og så
hun – le	av det hele.
le	Hun kunne	av det nå etterpå.
hun – gå – legge	Snart	og
late	og	som om ingenting
skje	

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Vi leser tekster

– Kapittel 21: Opplevelser

– Kapittel 24: Grenser

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Ordforråd: Fugler

Skjære

Stokkender

Hettemåke

svarttrost

Dompap

bokfink

kjøttmeis

<http://gandalf.uib.no/lexin/bildetema/bildetema.html?version=norwegian&languages=nob,nno&language=nob&page=index&title=Bildetema%20-%20bokm%C3%A5l-nynorsk&main=index.html>

<http://www.nrk.no/piipshow/>

- Spurv
- Trekkfugl
- En stjert («halen på en fugl»)
- Gjøk (en fugl som sier ku-ku)

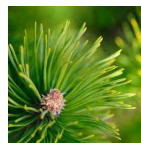
Ordforråd: Trær og busker

Grantre

furu

Gåsunger (på seljetrær) eiketrær har eikenøtter lønnetre

<http://gandalf.uib.no/lexin/bildetema/bildetema.html?version=norwegian&languages=nob,nno&language=nob&page=index&title=Bildetema%20-%20bokm%C3%A5l-nynorsk&main=index.html>

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Den første løvetann (Alf Prøysen 1914-1970)

Tekst på eget ark

<http://www.youtube.com/watch?v=c1b1DbzdHlo>

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Kapittel 23: Medvirkning

- Menighet: kirkesamfunn, de som går i kirken i et bestemt område
- Passe på at:
- Å lytte til barna = høre på barna
- Medvirkning: barna kan være med på å bestemme en del, f.eks. komme med forslag, la barna si sin mening
- Medvirkning ≠ medbestemmelse
- Voksne har definisjonsmakt

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Barns medvirkning

Tekst på s.15

Kapittel 23: Medvirkning

- Hva betyr «medvirkning»?
- Hva synes du om barns rett til medvirkning i barnehagen?
- Jobber dere med barns medvirkning i barnehagen? Hvordan?

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Om Barns medvirkning i Rammeplanen:

- Virksomhet: hva som foregår, barnehagens oppgaver, jobb
- Jevnlig: ofte, regelmessig
- Å tillegge vekt: hørt og gjort, gi noe betydning
- Modenhet: klar, moden for sin alder, grad av utvikling
 - Modig – at noen tør å gjøre noe, ikke feig, pusete
- Å angå: det som skjer angående, det som har med x å gjøre, det som gjelder x
- Innflytelse: å ha innflytelse på noe – innvirkning på det som skjer
- Omfattende: stor, hvor mye medvirkning det skal være
- Tilknytning til noe: forbindelse
- Å ta hensyn til andre: se hva de andre vil, passe på de andre, samarbeide
- Å utøve: gjøre i praksis, utføre

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

Oppsummering og bloggskrivning

- Hva har du lært i dag?
- <http://blogg.hioa.no/barnehagenorsk/>
- Hva likte du i dag?
- Hva kan vi gjøre annerledes neste gang?

Presentasjonens tittel | 20.03.2014

